

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki

Olsztyn, dnia 21 marca 2018 r.

PS-II.431.1.1.2018

**Pani Barbara Jastrzębowska
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Janowie
ul. Przasnyska 51
13-113 Janowo**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej” przekazuję Pani treść wystąpienia pokontrolnego.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Janowie,
- NIP: 745-13-89-736,
- REGON: 510503404,
mieszczącym się w Janowie, ul. Przasnyska 51, 13-113 Janowo.
(akta kontroli str. 13-14)

W okresie objętym kontrolą oraz w trakcie jej prowadzenia wykonywanie zadań w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Janowie nadzorowała pani Barbara Jastrzębowska, która od dnia 2 lutego 1990 r. pełni funkcję kierownika tego Ośrodka.
(akta kontroli str.15)

Kontrolę prowadzono w obecności kierownika kontrolowanej jednostki, przy udziale pracownika merytorycznego GOPS w Janowie.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny Oddziału Zabezpieczenia Społecznego z zamiejscowymi stanowiskami pracy w delegaturze w Elblągu i Ełku w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

- Aneta Łapińska – inspektor wojewódzki; legitymacja służbowa nr 82/2009, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniąca funkcję przewodniczącego zespołu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.8.2018 z dnia 9 stycznia 2018 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego, która w dniu 9 stycznia 2018 r. złożyła oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.
- Ewelina Rakiej-Chomicka – inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa nr 47/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu

Wojewódzkiego w Olsztynie, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.9.2018 z dnia 9 stycznia 2018 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego, która w dniu 9 stycznia 2018 r. złożyła oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

(akta kontroli str.1-13)

Termin kontroli: 10 – 16 stycznia 2018 r.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją 1/2018.

W kontrolowanym okresie nie było kontroli prowadzonych przez inne organy w powyższym zakresie.

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli:

ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań z zakresu administracji rządowej wynikających

z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

- okres objęty kontrolą:

od 1 października 2017 r. do dnia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3, art.2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. Nr 185, poz. 1092) oraz art 28 ust.1pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2015, poz. 525 ze zm.) w związku z art. 29 ust. 1 oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r.

o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2016 r., poz. 195 ze zm.).

Na podstawie ustaleń kontroli *(akta kontroli str. 1-77)* działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Janowie w zakresie objętym kontrolą oceniono p o z y t y w n i e.

I. Organizacyjne i techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Gmina Janowo jest gminą wiejską, którą na koniec grudnia 2018 r. zamieszkiwało 2 792 mieszkańców, z których 360 *(w 302 rodzinach)* było uprawnionych do świadczenia wychowawczego.

(akta kontroli str. 16-17)

Z pisemnej informacji kierownika jednostki wynika, że wydatki w IV kwartale 2017 r.:

- na obsługę świadczeń wychowawczych z rozdziału 85501 wyniosły – 11.351,00 zł,
- środki własne gminy wyniosły – 3.493,00 zł.

(akta kontroli str. 18)

Organem właściwym, zobowiązanym do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci jest Wójt Gminy Janowo. Prowadzone czynności kontrolne wykazały, że zgodnie z art. 10, ust. 2 wspomnianej ustawy zadania zlecone z zakresu

administracji rządowej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie na podstawie:
- Zarządzenia Nr 157/2016 Wójta Gminy Janowo z dnia 26 lutego 2016 r.,
oraz upoważnień pracowników Ośrodka do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych, znak:

- SEK. 0052.4.2017 z dnia 11 stycznia 2017 r.,

- SEK. 0052.2.2017 z dnia 11 stycznia 2017 r.

(akta kontroli str. 19-21)

Swoją działalność GOPS wykonuje na podstawie Statutu, przyjętego w drodze:

- Uchwały Nr XX/101/2016 Rady Gminy Janowo z dnia 31 marca 2016 r.,

oraz zmienionego

- Uchwałą Nr XXXI/145/2017 Rady Gminy Janowo z dnia 27 stycznia 2017 r.

(akta kontroli str. 22-26)

W § 4 Statutu wskazano wykonywanie zadań zleconych przez administrację rządową w zakresie realizacji m.in. świadczeń wychowawczych.

(akta kontroli str. 23)

Organizację wewnętrzną, zasady funkcjonowania oraz zadania Ośrodka określa Regulamin Organizacyjny jednostki przyjęty Zarządzeniem Nr 3/2016 z dnia 16 maja 2016 r., zmieniony Zarządzeniem Nr 2/2017 z dnia 25 stycznia 2017 r. Ustalono, że na dzień rozpoczęcia kontroli Regulamin Organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Janowie był aktualny w zakresie objętym kontrolą.

(akta kontroli str. 27-40)

Kierownik GOPS pisemnie informowała, że za kontrolowane zadania odpowiada trzech pracowników, w tym: pracownik merytoryczny, zatrudniony na stanowisku referenta na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy, Kierownik GOPS oraz specjalista pracy socjalnej, upoważniony do pełnienia zastępstwa w czasie nieobecności Kierownika.

(akta kontroli str. 41)

Zapisy dotyczące realizacji zadań w zakresie świadczeń wychowawczych ujęto w zakresie czynności, który pracownik merytoryczny przyjął do wiadomości i wykonywania poprzez złożenie podpisu.

(akta kontroli str. 42-45)

Na podstawie informacji dotyczących wynagrodzeń ww. osób, ustalono, że wynagrodzenie referenta pochodzi w 100% z dotacji wojewody, natomiast wynagrodzenie kierownika jednostki i specjalisty pracy socjalnej finansowane jest w całości ze środków własnych gminy.

(akta kontroli str. 47)

Cyt. „W okresie objętym kontrolą pracownicy obsługujący świadczenie wychowawcze nie uczestniczyli w szkoleniach. Natomiast w poprzednim okresie zasiłkowym 2016/2017 korzystali z bezpłatnych szkoleń jednodniowych, które organizowane były przez Urząd Wojewódzki w Olsztynie. Kierownik wraz z pracownikiem odbył spotkanie wdrażające ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci również zorganizowaną przez Wydział Polityki Społecznej. Została zakupiona publikacja wydawnictwa Beck dotycząca realizacji świadczenia wychowawczego”.

(akta kontroli str. 48)

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek jest organizacyjnie przygotowany do realizacji zadań objętych kontrolą. GOPS mieści się w budynku, którego administratorem jest Gminny Ośrodek Kultury.

(akta kontroli str. 49)

Na parterze budynku wyodrębniono pokój przeznaczony m.in. dla stanowiska ds. świadczenia wychowawczego. Stanowisko pracy wyposażono w niezbędny sprzęt biurowy.

Cyt. „W pokoju jest wydzielone miejsce do przyjmowania interesantów. Na korytarzu jest ustawiony stolik wraz z krzesłami, gdzie istnieje możliwość wypełnienia druków, czy też zaczekania w kolejce na załatwienie sprawy”.

(akta kontroli str. 50)

Budynek, w którym mieści się GOPS posiada podjazd dla osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 51)

Wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego wpływają bezpośrednio do pracownika realizującego kontrolowane zadanie (składane osobiście w wersji papierowej oraz drogą elektroniczną), gdzie zostają opatrzone datą wpływu.

Pracownik dokonuje weryfikacji wniosków wraz z załącznikami, a następnie wydaje projekty decyzji administracyjnych, które są przedkładane osobie upoważnionej do ich podpisu.

Wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (także elektroniczne, które są drukowane), wraz z wymaganymi załącznikami, decyzje administracyjne oraz inne pisemne informacje, niezbędne w indywidualnych sprawach zgromadzone są w teczkach aktowych, ułożonych w porządku alfabetycznym z podziałem na miejscowości, z których pochodzą wnioskodawcy. Dokumentację klientów umieszczono w zabezpieczonych, metalowych szafach.

(akta kontroli str. 54)

Część pism wychodzących (np. informacje związane z aktualizacją wysokości dochodu i inne nie mające wpływu na wszczęcie postępowania) w celu zminimalizowania kosztów obsługi wysyłanych jest klientom listem zwykłym. Dokumenty takie jak decyzje administracyjne, czy wezwania dostarczane są ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

(akta kontroli str. 53)

Korespondencja przychodząca zostaje zarejestrowana i dekretowana poszczególnym pracownikom. *(akta kontroli str. 52)*

W pisemnej informacji, dotyczącej prowadzonych przez pracowników ewidencji i rejestrów, Kierownik GOPS wyjaśniała, że główny rejestr, w którym ewidencjonowane są wnioski znajduje się w Oprogramowaniu do Obsługi Świadczeń Wychowawczych – SYGNITY. Ponadto na stanowisku ds. realizacji kontrolowanego zadania prowadzony jest papierowy rejestr wpływów, a także pomocniczo: papierowy rejestr wniosków, wykaz sprawozdań oraz spis wypłat.

(akta kontroli str. 55)

Kierownik kontrolowanej jednostki poinformowała, że w sprawach skarg i wniosków przyjmuje codziennie w godzinach pracy, tj. od godziny 8⁰⁰ do godziny 15⁰⁰, natomiast pracownicy pomagają i udzielają wszelkich informacji klientom w godzinach od 7¹⁵ do 15¹⁵.

(akta kontroli str. 56)

W okresie objętym kontrolą nie rozpatrywano żadnej skargi dotyczącej spraw z zakresu ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

(akta kontroli str. 57)

Z przedstawionej zespołowi kontrolnemu dokumentacji wynika, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie podpisał umowę licencyjną z Sygnity SA z siedzibą w Warszawie

na korzystanie z oprogramowania do obsługi świadczeń wychowawczych. Tym samym w kontrolowanym okresie w Ośrodku obowiązywała aktualna wersja oprogramowania użytkowego, zgodnego z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego.

(akta kontroli str. 58-60)

Kontrolowana jednostka realizując zadania w zakresie świadczenia wychowawczego, zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2016 r., poz. 195 ze zm.) może przetwarzać, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań, dane osobowe osoby ubiegającej się o świadczenie oraz członków jej rodziny.

W związku z powyższym GOPS w Janowie przedstawił m.in. zaświadczenie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 12 kwietnia 2016 r. o zarejestrowaniu zbioru danych osobowych o nazwie: „O pomocy państwa w wychowywaniu dzieci”.

(akta kontroli str. 61-66)

II. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych

II.1 Ustalenia ogólne

Zespół kontrolujący określił, że analizie poddanych będzie 35 postępowań administracyjnych związanych z realizacją kontrolowanych zadań. Ilość postępowań przewidzianych do kontroli ustalono w takiej wysokości, aby ustalone mierniki były reprezentatywne dla próby badawczej. Założono, że kontroli poddanych zostanie:

- 25 spraw związanych z przyznaniem świadczenia wychowawczego w tym:
 - 10 spraw, w których przyznano świadczenie na pierwsze dziecko w rozumieniu ustawy,
 - 11 postępowań administracyjnych w zakresie świadczenia wychowawczego na drugie i kolejne dziecko w rodzinie,
 - 3 sprawy, w których w składzie rodziny jest tylko jeden rodzic,
 - 1 sprawa, w której dokonano zmiany formy wypłaty świadczenia z pieniężnej na rzeczową lub na opłacenie usług.
- 4 sprawy związane z wydaniem decyzji odmownych na cały okres świadczeniowy lub przyznanych na niecały okres świadczeniowy np. z powodu ukończenia 18 r.ż., sprawowania opieki naprzemiennej, innych.
- 4 sprawy związane z postępowaniem w związku z wystąpieniem zmian, mających wpływ na prawo do świadczeń, w szczególności związanych ze zmianą sytuacji dochodowej rodziny lub składu rodziny w rozumieniu ustawy,
- 2 sprawy związane z postępowaniem administracyjnym w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i ich zwrotu lub umorzenia należności powstałych z tego tytułu.

Powyższe sprawy dotyczą postępowań administracyjnych zakończonych do dnia rozpoczęcia kontroli. W sytuacji wszczęcia i zakończenia w okresie objętym kontrolą przez jednostkę kontrolowaną mniejszej ilości spraw z poszczególnych zakresów, które wymieniono powyżej,

ilość spraw poddanych kontroli zostanie uzupełniona z pozostałych (wyżej wymienionych) zakresów do liczby ogólnej 35 spraw.

Ponadto uznano, że losowy dobór próby badawczej dokonany zostanie spośród wszystkich postępowań administracyjnych prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie w okresie objętym kontrolą z zakresu świadczeń wychowawczych.

II. 2 Ustalenia z podjętych działań kontrolnych

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie:

a) przyjął 247 wniosków związanych z ustalaniem uprawnień do świadczenia wychowawczego, w tym dotyczących:

- świadczeń wychowawczych na pierwsze dziecko i kolejne dziecko - 217
- świadczeń wychowawczych na drugie i kolejne dziecko - 30

ponadto pozostawił bez rozpatrzenia - 2

b) wydał 243 decyzje administracyjne w sprawach dotyczących świadczenia wychowawczego, w tym odmowne - 12

Powodem pozostawienia wniosków bez rozpatrzenia było niedostarczenie brakujących załączników.

(akta kontroli str. 67)

Łącznie, w bloku tematycznym, dotyczącym prowadzonych postępowań administracyjnych w zakresie przyznania lub odmowy przyznania kontrolowanych świadczeń **analizie poddano 35 spraw**, w których wydano **43** decyzje.

Akta spraw analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości prowadzonych postępowań administracyjnych. Kontroli podano:

- 25 spraw związanych z przyznaniem świadczenia wychowawczego w tym:
 - 10 spraw, w których przyznano świadczenie na pierwsze i kolejne dziecko (*w rozumieniu ustawy*).

W powyżej skontrolowanych przypadkach dwie sprawy dotyczyły przyznania świadczenia wychowawczego rodzinie z jednym dzieckiem, pozostałe obejmowały rodziny, którym przyznano świadczenie na pierwsze i kolejne dziecko. W każdym badanym przypadku kryterium dochodowe rodzin nie przekraczało 800 zł. na osobę. Wnioski wraz z wymaganymi załącznikami wpłynęły

do Ośrodka w wersji papierowej.

(akta kontroli str. 68)

- 12 spraw w zakresie świadczenia wychowawczego na drugie i kolejne dziecko w rodzinie.

W dwóch przypadkach zespół kontrolny odnotował postępowanie wszczęte na wniosek, który wpłynął drogą elektroniczną. Pozostałe wnioski zostały dostarczone w wersji papierowej. Wśród badanych spraw osoby kontrolujące analizowały postępowania dotyczące rodzin z różną liczbą potomstwa.

(akta kontroli str. 69)

- 3 sprawy, w których składzie jest tylko jeden rodzic.

W jednym postępowaniu wnioskodawca miał prawo do podwyższonego kryterium dochodowego w związku z orzeczeniem o niepełnosprawności dziecka (przedmiotowe świadczenie przysługiwało na jedyne dziecko w rodzinie).

(akta kontroli str. 70)

- 5 spraw związanych z wydaniem decyzji odmownych.

Powodem wydania decyzji odmownych w czterech analizowanych przypadkach było przekroczenie kryterium dochodowego rodzin ubiegających się o prawo do świadczenia wychowawczego.

(akta kontroli str. 71)

- 4 sprawy związane z postępowaniem w związku z wystąpieniem zmian w rodzinie, mających wpływ na prawo do świadczeń.

W czterech przypadkach przyczyną zmiany decyzji było wszczęcie postępowania w związku ze zmianami sytuacji dochodowej rodziny na skutek dochodu uzyskanego. We wszystkich sprawach wydano decyzje uchylające prawo do świadczeń na pierwsze dziecko z powodu przekroczenia kryterium dochodowego.

(akta kontroli str. 72)

- 1 sprawa związana z postępowaniem administracyjnym w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i ich zwrotu.

(akta kontroli str. 73)

Zespół kontrolny ustalił, że powodem nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych było uzyskanie przez rodzinę dochodu, a w konsekwencji przekroczenie kryterium dochodowego, uprawniającego do pobierania świadczeń.

(akta kontroli str. 75)

W powyższej sprawie Kierownik GOPS w Janowie nie wydała decyzji o umorzeniu nienależnie pobranych świadczeń, jednocześnie podjęła decyzję o rozłożeniu ich na raty.

(akta kontroli str. 76)

W zakresie postępowania dotyczącego nienależnie pobranych świadczeń stwierdzono następujące uchybienie:

nie mające wpływu na kontrolowaną działalność:

1. W aktach 1 skontrolowanej sprawy, co stanowiło 2,85 % wszystkich poddanych analizie spraw brak było dokumentacji potwierdzającej szczególnie uzasadnione okoliczności związane z trudną sytuacją rodziny, w związku z rozłożeniem na raty nienależnie pobranych świadczeń.

(akta kontroli str. 73)

Skutek ustalonego uchybienia:

Może skutkować niezasadną zwłoką w odzyskaniu nienależnie pobranych przez klienta świadczeń.

Osobą odpowiedzialną za powstanie stwierdzonego uchybienia jest Kierownik GOPS w Janowie.

Przyczyną powstania powyższego uchybienia był niedostateczny nadzór Kierownika GOPS w Janowie nad realizacją bieżących zadań z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Zgodnie z pisemną informacją kierownika kontrolowanej jednostki cyt. „W kontrolowanym okresie nie zmieniono wypłacanego świadczenia wychowawczego z formy pieniężnej na rzeczową”.

(akta kontroli str. 74)

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Janowie do dokumentacji kontrolnej dołączyła wyjaśnienie dotyczące formy wypłat świadczeń. Wynika z niego, że świadczenia wychowawcze wypłacane są w 100% przelewem na konta bankowe klientów Ośrodka.

(akta kontroli str. 77)

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze ustalone uchybienie wnoszę o:

1. W każdym przypadku dotyczącym zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, w sytuacji rozłożenia kwoty do zwrotu na raty, zgodnie z art. 25 ust.10 ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, dokumentować szczególnie uzasadnione okoliczności dotyczące sytuacji rodziny.

Proszę Panią Kierownik o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonego uchybienia oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zalecenia, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Wojewoda
Warmińsko-Mazurski
Artur Chojecki